

ZÜRRI ON RÄÄKINUD. Teatriuhinnale kandideerib 52 lavastust, enim nominatsioone – neli – kogusid NO99 «Savisaar» ja Eesti Draamateatri «Tartuffe», maailmakuulsa lavastaja Robert Wilsoni töö ei saanud ainsatki nominatsiooni!

Just need tööd on eelmise aasta

HEILI SIBRITS
kultuuritoimetuse
juhataja

Eesti Teatriliidu ja Eesti Kultuurkapitali välja antavate aastaauhindade arvestuses korjasid kõige rohkem nominatsioone Ene-Liis Semperi ja Tiit Ojasoo lavastused.

NO99 kunstiliste juhtide ühistööna sündinud «Savisaar» ja «Kõnts» kandideerivad parima lavastaja kategoorias; «Kõnts», «Savisaar» ja Ene-Liis Semperi autorilavastus «El Dorado: klounide hävitusretk» püüavad parimat kunstnikuauhinda; Marika Vaariku rollid «Savisaares» ja «El Dorados» on nomineeritud parima naispeaosatäitja auhinnale ning Liina Vahtriku Vilja Savisaare roll NO99 muusikalis parimale naiskõrvalosatäitja auhinnale. «El Dorado», mis kokku kandideerib kolmele auhinnale, on nimetatud ka etenduskunstide ühisauhinna kandidaadiks.

Lavastustest on enim nominatsioone «Savisaarele» ja Lembit Petersoni Eesti Draamateatri lavastatud «Tartuffe'il», mis püüab lavastaja, meeskõrvalosa (Indrek Sammul) ja kahe naiskõrvalosa (Hilje Murel ja Maria Klenskaja) auhinda.

Pärdi ja Tormiseta

«Delhi» tants», mille Peterson lavastas Theatrumis, kandideerib kolmele auhinnale, nii lavastaja kui kahe naiskõrvalosa (Maria Klenskaja ja Maria Peterson) preemiale. Sama palju äramärkimisi on ka Ugala lavastusel «Vereliin»: meespeaosatäitja (Meelis Rämmeld), meeskõrvalosatäitja (Peeter Jürgens) ja kunstniku (Liisa Soolepi) kategoorias.

Mõnevõrra ootamatu on, et ei sõna- ega muusikalavastuste žürii pole üheski kategoorias tunnustanud Von Krahlil suurlavastust «Sünnisõnad» (lavastaja Peeter Jalakas) ega ka eelmise aasta võimsaimat suurprojekti, Robert Wilsoni ja Arvo Pärdi «Aadama passiooni». Põhizürri ehk sõnalavastuste žürii esimees Ott Karulin tunnistab, et mõlema lavastuse üle arutleti, kuid väljavalitute sekka need ei pääsenud.

See-eest leiab nominentide seast aga Vene Teatri: 2002. aastal Štšukini-nimelise teatrikooli lõpetanud ja samal aastal Vene Teatri stuudio pedagoogi ning näitlejana tööd alustanud Artjom Garejev püüab lavastusega «Vaenlane» parima lavastaja ja vabakutseline näitleja Igor Rogatšov sama lavastuse rolliga Texor Texel parima meespeaosatäitja auhinda.

Suurtest teatritest ei saanud sõnalavastuse nominatsiooni Rakvere teater ja Vane muine. Viimase puhul tõsteti balletiauhinna kategoorias siiski esile Amy Bowringu rolle Ms Black ja Madame Elsa lavastuses «Kesköö Pariisis».

Erateatritest on üllatuslikult pildilt kadunud Von Krahl, selle teatri nime leiab vaid lavastust ettevalmistava töötaja auhinna kategoorias (valgustaja Oliver Kulpsoo). VAT Teater on pidanud aga leppima vaid kunstnikutöö nominatsiooniga ning sedagi kahasse Kuresaare linnateatriga (Iir Hermeliini kujundus lavastusele «Elike Moor»).

Erateatrid ja vabaturpid

Teatri aastaauhindade põhizürri ehk sõnalavastuste žürii 30 nominatsioonist läks üheksa erateatritele-vabaturpidele, kusjuures parima lavastaja kategoorias kandideerib Ivar Põllu lausa kolme Tartu Uue Teatri lavastusega («Odysseia», «Baskin ehk Nalja põhivormid» ja «1987»).

Põhizürri esimees Ott Karulin nentis, et arvestades seda, et üle 90 protsendi riigiteatrust läheb riigi omandis olevatele teatritele, on üheksa nominatsiooni märkimisväärne. «Kui lisada siia veel vabakutseliste lavastused nn riigiteatris, nagu Juhan Ulfsaki «Kaart ja territoorium» ja Lembit Petersoni «Tartuffe» Eesti Draamateatri või Mart Kangro «Fantastika» teatris NO99, siis saab öelda, et nominatsioone jaguski paljuskki just külaliste tehtud töödele.»

KULTUUR.POSTIMEES.EE

Teatriaasta 2015: suurte teatrite avanemine

Põhizürri esimees Ott Karulin, mis iseloomustab 2015. aastat teatris? Ma loodan, et avanemine ja koostöövalmidus ehk suured teatrid, kes eelmise aasta eest küllaga tunnustatud, teevad oma järelused sellestki, et nominatsioon jagus paljuski just külaliste lavastustes tehtud töödele või oma majas piisava rakendusest tegijatele.

Nominatsioonini jõudsid tipud, kuid žürii töö kohustab vaatama pea kõike. Palun iseloomustada Eesti etendusasutuste kunstilist taset. Vastan statistikaga: kõigis kategooriates oli tugevaid, lõpphääletusele jõudnud kandidaatide vähemalt kaks korda rohkem kui võimalikke nominatsioone, peaosade puhul lausa üle kolme korra rohkem, sel aastal mõnevõrra ebatraditsiooniliselt ka naisrollide osas, kus varem on olnud konkurents sageli väiksem, sest dramaturgia on meil jätkuvalt meestekeskne.

Seega on, mida hinnata ja vaadata: 132 sõnalavastusest jõudis nn teise vooru ehk nende lavastuste hulka, kus vähemalt üks osaline nominatsioon kandidaat, 48 lavastust 20 teatrit/trupilt.

Repertuaari valik, kui mitmekülgne või ühekülgne see on? Ühekülgne kindlasti mitte. Kui, siis tõlkedramaturgias on angloameerika autorite osakaal endiselt suur, mida rõhutab eriti araabia ja Aasia autorite väheus, mis sugugi ei vasta poliitilistele ja majanduslikele suundumustele globaalses kontekstis.

Positiivne on aga kindlasti uue tsirkuse esiletõus (Grete Grossi «Ahelad») ning nii mõnigi noortelavastus (näiteks Sander Puki «Kentsakas juhtum koeraga öisel ajal») – viimastel aastatel hakkas statistikat sirvides juba tunduma, et teatrid ei oskagi noorte sihtrühmale pakuda muud kui muusikale.

Millisest teatrist-lavastustest on Eestis puudus, miks? Oh, see vastus on ju alati sama: teater võiks ja peaks märksa kiiremini reageerima ühiskonna valupunktidele, olgu siis selleks erinevad kooseluvormid seksuaalse või kultuur-

Millisest teatrist-lavastustest on Eestis puudus, miks? Oh, see vastus on ju alati sama: teater võiks ja peaks märksa kiiremini reageerima ühiskonna valupunktidele, olgu siis selleks erinevad kooseluvormid seksuaalse või kultuur-

Oh, see vastus on ju alati sama: teater võiks ja peaks märksa kiiremini reageerima ühiskonna valupunktidele, olgu siis selleks erinevad kooseluvormid seksuaalse või kultuur-

Kui külastuste arv aina kasvab, pole eriti usutavad jutud, et publik ei taha keerulisemat materjali vaadata.

Ott Karulin

religioosse sättemuse kontekstis. Tegelikult peaks kunst muidugi neid valupunkte aegsasti ette nägema... Eelnev ei tähenda, et vaid selliseid lavastusi vaadata tahakski, aga päris nendeta on ka raske teatri-aastaga rahule jääda.

Siinkohal on hea kiita Vaba Lava teise hooaja kuraatoreid Madli Pestit ja Thomas Franki, kes tajusid väga hästi ära naiste ja (teiste) vähemuste õiguste küsimuse päevakorraks kerkimise.

Esialgsete andmete põhjal võib ennustada, et 2015. aastal purustati taas etendusasutuste publikuarv. Millised ohud peituvad pidevas kasvus?

Ennekõike näen siin kasutamata võimalust (loe: mugavust). Kui külastuste arv aina kasvab, pole eriti usutavad jutud, et publik ei taha keerulisemat materjali vaadata. Meie teatritel on endiselt puudu vaataja kasvatamise strateegia: kuidas juhtida suure saali komöödia austaja sammhaaval ka nõudlikumat repertuaari vaatama. See tähendaks personaalseid sooduspakkumisi, fännvaatajate rakendamist müügiagentidena ja nende tunnustamist selle eest jms.